

בכל מערבין פרק שלישי עירובין

לח.

עין משפט נר מצוה

פח א מיי פ"ח מהל' עירובין הלכה ה סמג ע"ש א טושי"ט א"ח כ"י מ"ו סעיף א: פ"ב ב ג מיי"ש הלכה ח ט טושי"ט ע"ש סעיף ט"ב:

ד [מיי פ"ח מהל' עירובין הל' א טושי"ט א"ח ס"י מ"ן]:

רבינו הגנאל

אינן מודה כו'. ופשוטה היא. מתינו ר' אליעזר אומר יום טוב הסמוך ליום שבת בין מלפניה בין מאחריה מערב שני עירובין ואומר כו'. מתינו אמרו לו לר' אליעזר אין אתה מודה שאין מערבין ליום אחד חציו לצפון לצפון וחציו לדרום כך מערבין לשני ימים יום אחד לצפון ויום אחד לדרום. אמר להם יום אחד חציו קדושת היא (ויאפשר) ויא' אפשר להלוקי. הכא בשני ימים שתי קדושות הן. אמרו לו אי אתה מודה שאין מערבין לתחילה מיום טוב לשבת. אמר להן אבל. והא לאו קדושה אחת הן. א' להם התם משום הכנה שאין יום טוב מכין לשבת. אמר להם ר' אליעזר אי אתם מודים שאם עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני נאכל כו'. ומפורש בפ' מי שהוציא ויהוה מ' שבא בדרך והיה מכיר אילן או גדר כו'. ואמרין בבמרא זהו שאמרו העני מערב ברגליו ולא יצא עשיר חוץ לעיר ויאמר שביתתו במקומו לפי שלא התירו לערב ברגליו [אלא] למי שבא בדרך והשכה לו דברי ר' יוסי. ר' יהודה אומר אחד עני ואחד עשיר כו'. מ"ד עירב ברגליו בראשון מערב ברגליו בשני. נאכל עירובו (ה) [ב]ראשון [אין] יוצא עליו בשני דברי ר' יוסי. ר' יהוד' או

אי אתה מודה שמא יבקע הנוד. מימה להנהו דמפרשי טעמייהו משום דאין צרידה או משום ראשית כו' כיון דקמתי סופא אי אתה מודה שמא יבקע הנוד מנא להו דלא הוה טעמא משה"ו וי"ל לידע הש"ס שאין זה עיקר טעם ואע"פ שהן עלמין לא היו חוששים זה הטעם עיקר מ"מ היו שואלין אותו לדעת מה

ישיב וענינו זה יש צובחים (דף ע"ו): גבי איברים תמימים שנתערבו בצבירים בעלי מומין דרבי אליעזר אומר יקרב ורואה אני את בשר של צעל מוס כאלו הן עלים ואין זה עיקר טעמו דבנרבע ורובע מודה רבי אליעזר וטעם צעל מוס משום דכתיב מוס צם לא ירצו הא על ידי מערבות ירצו ור' אליעזר דקאמר רואה אני כאלו הן עלים הוא שאל לחכמים למה לא יכשירו מאמות טעם אע"פ שהוא צעל צעלנו לא היה חושש לאותו טעם וכהנה רבות זש"ס ט':

אמרו לו אב"ל. לא לגמרי מודו לו לר' אליעזר דלר' אליעזר הוא כבני עירו ולרצון כיון דמספקא לכו הוי כחמיר גמל:

ורבי אליעזר התם משום הכנה. וא"ת ולמה לי טעמא משום הכנה תיפוק לי' דאסור למיקמי שבימה בשבת פ"י ציו"ט כיון דציו"ט אסור לנאת חוץ לתחום כדאמרן פרק ז' דצ"ה (דף ט"ו). דאין מניחין עירובי תחומין ציו"ט לחצרו ואע"ג דהתם לא שייך ציה הכנה דהא נולדה בה מותרת בזה ואור"י דאקטריך לטעמא דהכנה משום דמאן דשרי התם למיקמי שבימה בשבת א"י משום דרצון הקשו לר' אליעזר גס מעירובי חצירות ולכך צריך לתרץ משום הכנה דתע דהכנה נמי שייך בעירובי חצירות דהא רב פוסק בשמעמין צ"י אליעזר דשמי קדושות הן ורב צבירי פסיק צריש פרק ז' דצ"ה (דף ט"ו): דהלכה כתי"ק דאמר יו"ט שחל להיות צע"ש אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצירות וכיון דשמי קדושות הן אמאי אין מערבין ע"כ משום הכנה ומימה התם דקאמר רבי מערבין עירובי חצירות אכל לא עירובי תחומין מ"ט דמדשרי עירובי חצירות

בתנ"י מערב אדם שני עירובין. אם היה צריך יום ראשון לילך לכאן ויום שני לילך לכאן יכול לערב למורה ולמערב ערב יו"ט (ה) הראשון: **ואומר עירובין.** של מורה יקנה לי היום לצורך מחר ועירובי של מערב יקנה לי צדן השמשות למחר לצורך יום שני דקסבר רבי אליעזר שבת ויו"ט לאו כחד יומא אריכא נינהו אלא שתי קדושות ולכל חד יומא אית ליה חדא שבימה ובכל חדא מיקניא ליה שבימה לאויהו כד שירא וביה"ש דקמא לדידיה הוא דקני ולא ליום ז': **עירובי בראשון ובשני כבני עירי כו'.** כלומר ואם לא היה רואה לילך אלא בחד מן הצדדן ציוס בראשון ובשני אין צריך לזוז מתחומו לא לכאן ולא לכאן ואינו רואה להפסיד ללא אלפים של תחומו מכאן וערב יעירוב אחד ללד שהוא רואה לילך צו ציוס בראשון ויאמר עירובי זה יקנה לי לצורך מחר ובשני הריני כבני עירי שלא עירבו או אם היה צריך לילך בשני ולא בראשון יאמר עירובי זה יקנה לי ביה"ש של מחר ובצ"ה אהיה כבני עירי: או **מערב לרוח אחת.** לצורך שני ימיו: או **אינו מערב כל עיקר.** אפילו ללד אחד להיות בחד מן הימים כבני עירי: או מערב לצ' ימים. ובגמרא פרק היינו לרוח אחת: מוליכו. השליח: בראשון. ערב יו"ט שלפני השבת: ומחשך עליו. עד שיקנה העירוב: ונוטע וצ"ל שמה יאכל ושוב אין לו עירוב בשני כדקמתי נאכל עירובי בראשון וכו' וחומר ומוליכו בשני כו': **משפסד בהניכוסו.** כלומר קנה לו הליכה ליום מחר: ומשפסד בעירובו. שאוכלו. וציו"ט אחר שבת דלא אפשר צהכי מוליכו בראשון וחומר והולך שם בשני לראות אם קיים עירובו ומחשך עליו ואם רצה יאכלנו אחרי כן: **מודים אתם לי שהן צ' קדושות.** דקאמריתו אין עירוב לשני דאי קדושה אחת ה"ל כחד יומא אריכא ויקנה צין השמשות של ראשון לשניהן וכיון דשמי קדושות הן יכול לערב נמי לצ' רוחות: **גב' לרוח אחת.** דקמתי מניי: מאי ניהו. פשיטא דלשני ימים קאמר בניחותא: ולשני הימים. דקמתי: מאי ניהו. פשיטא דלרוח אחת קאמר וא"כ תרתי למה לי היינו קמייתא: **אי אהם מודה.** ציוס אחד דמערב לרוח אחת או אינו מערב כל עיקר לצ' ימים נמי או מערב כמו ליום אחד או אינו מערב כל עיקר: אכל. אמת כמו אכל שרה ומתרגם קושטא (בראשית ז'): **שם עירב ברגליו.** שלא היה לו פת לשגר ע"י שליח ולערב והלך הוא בעצמו וישב לסוף אלפים מנה עד שקדש עליו היום וקנה שבימה וחזר וכן צביתו: **מערב ברגליו בשני.** צריך לערב ברגליו אף בשני ואינו יכול לנאת בשני חוץ לתחום ע"י קנייה הראשונה: או אם נאכל עירובו. המערב צפת ונאכל עירובו ציוס בראשון לאחר שקנה העירוב אי אתם מודים לי שאינו יוצא עליו בשני ע"י אותה קנייה: הא לאוי. ר' אליעזר קמהדר לה וקאמר ודאי אף לצבירים צ' קדושות הן. ולא גרסינן לאוי אפנויי מופני דאינו דורש לא פסוק ולא ג"ש דצבולי הש"ס הן תרגום של לאוי: ורצון מפסוק לפה. צבצב יו"ט אי קדושה אחת נינהו אי שתי קדושות: **ועבדי הכא לחומר.** דאין יכול לערב לשני רוחות דלמא חדא קדושה היא: והכא לחומר. דאי נאכל בראשון דאין עירוב לשני דלמא צ' קדושות הן: אי אהם מודה שאין מערבין צבצב מיו"ט לשבת. אם לא עירב צין השמשות של ערב יו"ט והולך לנאת בשבת אי אתה מודה שאינו יכול לערב מיו"ט לשבת אלא קדושה אחת היא והרי הוא כיום אחד שאינו יכול לערב בחצי היום אם לא עירב צין השמשות: משום הכנה. שמכין מיו"ט לשבת ולא משום טעמא דחד יומא הוא: אין יוצא עליו בשני. והרי הוא כבני עירו דודאי שתי קדושות הן ואין עליו חשש ספק: הרי

(א) גיר' ירושלמי וי"ף ב'ה הראשון והשני וכן כלם. (ב) לפי כל: ופ"ש לקמן לו. (ג) ע"ש. (ד) ופ"ל לה"ס. (ה) [מספחא רפ"ז]. (ו) יום רש"ש. (ז) נפי מיי"ט ד"ה וצב"ט. (ח) ובלהיות רש"ש. (ט) נ"ע תוס' טוכה כד. (י) ד"ה רבי יהודה. (יא) נפי מתלמידי צ"ש ע"ש תוס' שנת קל. ד"ה דר"א שמוי הו"ל.

מוסף רש"י

מוליכו בראשון. ערב יו"ט לסוף אלפים. ועל ידי צלום קאמר, דאי איהו נוטע בלא פת נמי קני ליה שבימה, כיון דהתם ימידי וקדיש עליה יומא (עירי ג). בשני מחשך עליו ואוכלו. מחר ומוליכו בשני שהוא ערב שבת ומחשך עליו ואוכלו שם אם ירצה להביאו אי אפשר דשבת הוא ואם יו"ט אחר השבת הוא על כרחו יניחנו שם ע"ש יסנו שם ומחשך עליו יחא יב צביתו (שם). אב"ל. צלמת (בבב"ר כו).

משמע דלית ליה הכנה וא"כ למה אין מערבין עירובי תחומין ולמאן דאסור למיקמי שבימה בשבת יחא אכל למאן דשרי קשה ושמה י"ל דצהכי פליגי רבי ורצון דרבי סבר לא שייך אסור הכנה בעירובי חצירות כיון דציוס טוב שרי להוציא מחצר לחצר: **משום הכנה.** אסור הכנה דאורייתא היא כדלפינן לקמן בשמעמין ומה שאופין מיו"ט לשבת משום עירובי תבשילין מפרש רבה בפרק אלו עוברין (פסחים דף ט"ו): משום הואיל ומקלעי ליה אורחין וא"ת והיכי צבי באלו עוברין (ס) למימר דר' אליעזר לית ליה הואיל א"כ לדידיה איך אופין מיו"ט לשבת הא אית ליה אסור הכנה הכא בשמעמין וי"ל דהיא"ל דאלו עוברין סבר דאסור למיקמי שבימה בשבת ואז לא צריכין לטעמא דהכנה דרפי' ועירובי חצירות נמי סבר דהיא"ל דאלו עוברין דמערבין לר' אליעזר מיו"ט לשבת כיון דלית ליה הכנה וא"ת הא אכתי מוכח צפ"ק דצ"ה (דף ט"ו). דלית ליה לר' אליעזר הכנה גבי צ"ה שנוטע בשבת דקאמר רבי אליעזר עדיין היא מחלוקת צ"ש אומרים מיאכל ציו"ט וצ"ה אומרים לא תיאכל וי"ל דרבי אליעזר סבר כצ"ש ט' דשמותי הוא ועוד דתינא צפ"ק דצ"ה (ס) דר' אליעזר אומר תיאכל היא ואמה וריצ"א אומר דלא שייך הכנה בשפיה וצ"שול דאין זה אלא מתיקון צעלנא שמתקן המאכל ולא שייך הכנה אלא לענין צ"ה ועירוב שהוא דבר חדש: אמר